

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 395/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti H., s. r. o., B., zastúpenej advokátkou JUDr. E. M., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 343/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti H., s. r. o., o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. októbra 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti H., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. E. M., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 343/2009.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla (v sťažnosti sa označila ako sťažovateľ, pozn.), že „Sťažovateľ podal dňa 23. 11. 2009 na Okresný súd Bratislava II žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku Medzinárodného obchodného rozhodcovského súdu v B. (ďalej len MORS) zo dňa 16. 11. 2009, č. k. 4/2009, podľa ktorého rozsudku bol sťažovateľ ako žalovaný v rozhodcovskom konaní zaviazaný zaplatiť žalobcovi spoločnosti A., s. r. o. B. sumu 26.695,06.-€ s príslušenstvom a tiež trovy rozhodcovského konania vo výške 1070.-€ a trovy právneho zastupovania žalobcu vo výške 2 138,81.- €.

Uvedený rozhodcovský rozsudok bol doručený právnej zástupkyňi sťažovateľa dňa 20. 11. 2009. ...

Sťažovateľ podal dňa 23. 11. 2009 na miestne príslušnom všeobecnom súde žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku a súčasne aj návrh na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, z dôvodu že podľa článku 42 ods. 1 písm. g Rokovacieho poriadku MORS a tiež aj podľa ust. § 40 ods. 1 písm. g zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, v znení neskorších zákonov, bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania.

Sťažovateľ súčasne doporučeným listom zo dňa 23. 11. 2009 upovedomil Medzinárodný obchodný rozhodcovský súd v B., že podal žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku MORS zo dňa 16. 11. 2009 č. k. 4/2009 a zároveň aj návrh na odklad vykonateľnosti uvedeného rozsudku a z toho dôvodu žiada MORS, aby žalobcovi A., s. r. o. B. nevyznačoval na rozhodcovskom rozsudku pečiatku právoplatnosti a vykonateľnosti aby tak neuviedol do omylu nejakého exekútora, u ktorého by si mohol žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie, lebo žalobca v celom priebehu rozhodcovského konania ignoroval Rokovací poriadok MORS a iné všeobecne záväzné právne predpisy, čo sťažovateľ podrobne opísal v žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku a návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku.

Sťažovateľ poukazuje na protiprávny postup Okresného súdu Bratislava II v konaní sp. zn. 23 Cb /343/2009, ktorý bol povinný o návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodcovského rozsudku konať bez zbytočných prietahov, pretože z povahy veci vyplýva, že výkon uvedeného rozsudku môže nasledovať v priebehu niekoľkých kalendárnych dní. Iné je konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku, ktoré súd vykoná podľa svojho pracovného zaťaženia a rozvrhu práce v primeranom čase, kde už nehrozí sťažovateľovi H. s. r. o.

bezprostredné ohrozenie jeho majetku a zároveň podnikateľskej činnosti avšak iba v tom prípade, keby súd bez zbytočného odkladu rozhodol o návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku.

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že do dnešného dňa t. j. 17. 9. 2010 Okresný súd Bratislava II nerozhodol nijako t. j. nevydal žiadne rozhodnutie o návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku, hoci mu objektívne v tom nič nebránilo resp. sťažovateľ si nie je vedomý žiadnej prekážky z jeho strany, ktorou by sťažil postup súdu v danom konaní.

Medzičasom došlo k zahájeniu exekučného konania, ktoré vykonáva súdny exekútor Mgr. M. D. z Exekútorského úradu B., B., sp. zn. Ex 1268/2010 a poverenie na vykonanie exekúcie vydal Okresný súd v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 4 Er 233/2010. O začatí uvedeného exekučného konania sa sťažovateľ pôvodne nedozvedel, upovedomenie o začatí exekúcie mu nebolo doručené z dôvodov na strane sťažovateľa, ktorý v tom čase nachádzal pracovne v zahraničí vo Veľkej Británii a poštová zásielka exekútora mu nebola doručená, avšak fikcia doručenia uvedenej poštovej zásielky spôsobila, že sťažovateľ už nemohol podať proti exekúcii opravný prostriedok t. j. námietky podľa zák. č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok a uvedený exekútor vykonal exekúciu tak, že zablokoval bankový účet sťažovateľa, o čom sa sťažovateľ dozvedel až od pracovníčky T., a. s. pobočka Z. v mesiaci august 2010. Zablokovanie bankového účtu a finančných prostriedkov na ňom spôsobilo sťažovateľovi veľké problémy, spočívajúce najmä v paralyzácii jeho podnikateľskej činnosti, konkrétne v nemožnosti prijímať finančné plnenia od svojich obchodných partnerov a v nemožnosti realizovať bezhotovostné platby prostredníctvom banky, čo viedlo k úplnému prerušeniu podnikateľskej činnosti sťažovateľa. ...

Z obsahu žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku z 23. 11. 2009 vyplýva, že rozhodcovský súd MORS sa dopustil viacerých závažných procesnoprávných aj hmotnoprávných porušení vlastného Rokovacieho poriadku MORS a iných všeobecne záväzných predpisov...

Uvedený rozhodcovský rozsudok MORS, ktorý obsahuje ešte celý rad ďalších závažných pochybení, ktorý sťažovateľ riadne a včas napadol žalobou o zrušenie dňa 23. 11. 2009, vrátane návrhu na povolenie odkladu vykonateľnosti, lebo sťažovateľ dôvodne predpokladal, že pokiaľ bude všeobecný súd sťažovateľa (Okresný súd v Banskej Bystrici) udeľovať poverenie exekútorovi na vykonanie exekúcie sp. zn. 4 Er 233/2010, nebude

skúmať ustanovenia špeciálneho právneho predpisu ktorým je Rokovací poriadok MORS najmä článok 42 ods. 2, podľa ktorého ak podá účastník žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku v 30 dňovej lehote od doručenia rozsudku, napadnutý rozhodcovský rozsudok nenadobudne právoplatnosť.“.

Podľa názoru sťažovateľky „z obsahu podanej žaloby musel súd rozpoznať naliehavosť prípadu, keď súčasťou žaloby bol návrh na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, kedy rozhodujúcej samosudkyni muselo by jasné, že ide o naliehavú vec, lebo exekučné konanie môže nasledovať rýchlo t. j. v priebehu niekoľkých kalendárnych dní, čo sa v danom prípade aj stalo a so všetkými, pre sťažovateľa nepriaznivými dôsledkami, ktoré exekúcia prináša. ...

Okresný súd Bratislava II v konaní sp. zn. 23 Cb /343/2009 neposkytol sťažovateľovi súdnu ochranu jeho akútne ohrozených práv, čím porušil článok 46 ods. 1 Ústavy SR a súčasne aj článok 48 ods. 2 ústavy SR a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v dôsledku a v priamej príčinnej súvislosti s nečinnosťou súdu vznikla sťažovateľovi škoda, ktorá každým dňom bez prestania rastie, pričom ide nielen o škodu materiálnu (mesačne strata cca 200.000.-€ minimálne) ale aj ujmu v oblasti medziľudských vzťahov, kde sťažovateľ stratil dôveru približne 400 slovom štyristo spolupracovníkov (sprostredkovateľov poisťných zmlúv), rozpadla sa mu sieť týchto spolupracovníkov, ktorú budoval od roku 2008 a vynaložil obrovské úsilie a množstvo finančných prostriedkov na jej vybudovanie a dnes vyzerá pred uvedenými spolupracovníkmi ako podvodník, ktorý im nezaplatil za vykonanú prácu dohodnutú odmenu!“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1/ Práva sťažovateľa, spoločnosti H. s. r. o. B., na spravodlivé súdne konanie a súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR boli porušené nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Bratislava II, so sídlom 827 02 Bratislava, Drieňová 5, číslo konania: 23 Cb /343/2009.

2./ Ústavný súd SR v Košiciach priznáva sťažovateľovi v súlade s článkom 127 ods. 3 Ústavy SR primerané finančné zadostučinenie vo výške 50.000.-€ slovom Päťdesiatisíc eur.- ktorú sumu je povinný uhradiť Okresný súd Bratislava II v lehote do 30 dní od doručenia nálezu Ústavného súdu SR na účet právnej zástupkyne sťažovateľa JUDr. M., účet číslo:... v P., a. s. ktorá je splnomocnená sťažovateľom uvedenú sumu prijať.

3./ Ústavný súd SR v Košiciach priznáva právnej zástupkyňi sťažovateľa JUDr. M. trovy právneho zastupovania v celkovej sume 255,08.-€ za dva úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava zastupovania, vyhotovenie písomného podania na súd) podľa ust. § 11 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z.z. O odmenách a náhradách advokátov kde hodnota jedného úkonu právnej pomoci predstavuje 1/6 z výpočtového základu (721,40 delené 6 = 120,33.-€) plus režijný paušál ku každému úkonu právnej pomoci v sume 7,21.-€. Priznané trovy právneho zastupovania v sume 255,08.-€ je povinný zaplatiť Okresný súd Bratislava II na účet č:... v P., a. s. v lehote do 30 dní od doručenia nálezu Ústavného súdu SR. “

Ústavný súd zistil, že okresný súd uznesením č. k. 23 Cb/343/2009-199 z 9. augusta 2010 odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku Medzinárodného rozhodcovského súdu B., sp. zn. 4/2009 zo 16. novembra 2009 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“) až do právoplatného rozhodnutia o návrhu sťažovateľky na zrušenie tohto rozhodcovského rozsudku. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podal 11. októbra 2010 odporca (obchodná spoločnosť A., s. r. o.) odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 1 Cob 413/2010-227 z 12. mája 2011. Krajský súd zmenil označené uznesenie okresného súdu tak, že návrh sťažovateľky na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku zamietol. Ústavný súd zistil, že obidve uznesenia nadobudli právoplatnosť 23. júna 2011. Vec bola vrátená okresnému súdu a je nariadený termín pojednávania na 8. december 2011.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Z čl. 127 ods. 1 ústavy teda vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom

okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 343/2009 z dôvodu, že okresný súd nerozhodol do času podania sťažnosti ústavnému súdu o jej návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, ktorý je podľa jej názoru protiprávny. V tejto súvislosti namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním ústavnému súdu (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu v nej označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. marca 2009).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu, ktorý podľa jej tvrdenia nerozhodol o jej návrhu na odloženie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku. Ústavný súd zistil, že okresný súd odložil vykonateľnosť označeného rozsudku svojím uznesením z 9. augusta 2010, t. j. ešte pred doručením sťažnosti ústavnému súdu 1. októbra 2010. V čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bolo o návrhu sťažovateľky na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku okresným súdom už rozhodnuté, a teda neobstojí jej námietka ako dôvod na vyslovenie porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom v označenom konaní, a preto ústavný súd sťažnosť odmietol v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má kľúčové postavenie medzi právami ustanovenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy nazvanom „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ (čl. 46 až čl. 50) a jeho ochrana v zásade predchádza ochrane priznanej prostredníctvom ďalších základných práv ustanovených v tomto oddiele ústavy. Na základe vzájomnej súvislosti medzi

týmito základnými právami možno dospieť v konkrétnom prípade aj k záveru, podľa ktorého závažné porušenie niektorého zo základných práv ustanovených v čl. 46 až čl. 50 ústavy má za následok aj porušenie iného základného práva zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Osobitne tento záver podľa názoru ústavného súdu platí o potenciálnom porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to vzhľadom na jeho spomínané kľúčové postavenie v tejto skupine základných práv. Preto, ak napr. porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prekročí takú intenzitu, že to signalizuje zo strany príslušného všeobecného súdu odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, tak možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Opierajúc sa o uvedené ústavný súd uzavrel, že v danom prípade vzhľadom na odmietnutie sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti nedošlo ani k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čo viedlo ústavný súd k odmietnutiu tejto časti sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (IV. ÚS 93/2010).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2011